

Romualdas Grigas

1936 m. sausio 25 d., Radviliškio r. Asteikių kaimas – 2025 m. liepos 23 d., Vilnius

Ilgaamžis, iki 90-mečio pristigo vos kelių mėnesių. Akademijos pranešime apie kolegos netektį asmenybė apibūdinta įspūdingu sąrašu vykdytų pareigų ir mokslo srityse išvartų giliausių bei plačiausių vagų. Ekonomistas, sociologas, filosofas, vadybos specialistas, publicistas, tautotyrininkas, rašytojas. Sąrašą galima tęsti. Man ypač norėtųsi pabrėžti: kultūros veikėjas. Dar chruščiovinio atšilimo laikais kartu su Baltijos šalių studentais Maskvoje įkūrė ansamblį „Balticum“, koncertavo, pats solo dainavo Maskvos radijuje. Kai kam toks angažuotumas nepatiko, sulaukė kai kurių tarnybų dėmesio. Bet šito pomėgio nemetė. Kilęs iš Asteikių kaimo (dabartiniame Radviliškio rajone) dainingos valstiečių šeimos, jos genus paveldėjo, pats tapo nepranokstamu dainininku ir šokėju. Gero ūpo pagautas dainavo duetu net su akademiku Algirdu Gaižučiu. Jo vedami renginiai – gausūs. Pasižymėjo geriausiomis lietuvių charakterio savybėmis: mėgo alų, turėjo barą, nepiktnaudžiavo, jei svečius kiek ir pavaišindavo, tai tik lašu kitu. Buvo taupus ir tvarus. Lėšomis rėmė Naujamiesčio bažnyčios atstatymą.

Mokslo darbų eilėje nugulė 13 monografijų, 12 atskirais leidiniais paskelbtų studijų, mokslinių ir publicistinių straipsnių – aruodas su kaupu. Parašė ir grožinių knygų. Valdė aštrią plunksną, pasižymėjo intriguojančiu mintijimu, žadino diskusijas. Tai mokslininko sociologo privalumas. Viešumoje užėmė pilietinę ir patriotinę poziciją, mokėjo ją pagrįsti bei ginti dalykiniu ir filosofiniu argumentavimu.

Ne kartą stebėjausi: iš kur tokie polėkiai? Paveldėti iš genties šaknų, iš tėvų, iš artimųjų, praturtinti žmonos Zitos, vaikų, kitų dosnios sielos žmonių, kurie jį supo? Jis niekada nebuvo vienišas, jis traukė į save panašius ir gerokai kitokius. Gal įtaką darė būties aukštis? Kartą Grigus lankiau jų bute ir vos įžengęs pasijutau lyg lėktuve. Jie gyveno ant Vilniaus savo meto architektūra pasižymėjusio Lazdynų rajono aukščiausio kalno aukščiausio namo viršutiniame aukšte. Vilnius gulėjo po kojomis. Mano galva, tai negalėjo nedaryti paskatų skraidyti minčių aukštumose, gyvenimo greitkeluose ir atsiduoti mokslo pašaukimui.

Tikiu, kai kurių gerokai lakesnių įžvalgų mes sulauksime iš visų šios dienos prelegentų.

Akad. Domas Kaunas